

Nuorisواسuntoliitto NAL ry:n lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HE 74/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Nuorisواسuntoliitto NAL ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta (HE 74/2023 vp).

Nuorisواسuntoliitto NAL ry ei kannata yleisen asumistuen leikkauksia, sillä leikkaukset todennäköisesti lisäävät nuorten vaikeuksia selvitä asumismenoistaan ja kasvattavat nuorten asunnottomuuden riskiä Suomessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön tekemässä hallituksen sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutusten arvioinnissa osoitetaan, että etuusmuutokset osuvat vahvasti nuoriin ja opiskelijoihin, erityisesti yksin asuviin ja lapsettomiin pareihin. Vaikutus selittyy pitkälti yleiseen asumistukeen suunnitelluilla muutoksilla, sillä nuoret ja opiskelijat muodostavat merkittävän osan asumistukea saavista kansalaisista.

Yleisen asumistuen leikkausten toteutuessa erityisesti pienituloisten työssäkäyvien ruokakuntien sekä yksinasuvien mahdollisuudet selvitä asuinmenoistaan heikkenevät. Asumisen ja elämisen kulut ovat viime vuosina nousseet erityisesti pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa, ja monille nuorille vuokratuista selviäminen on jo nyt vaikeaa.

NAL ei myöskään kannata asumistuen ansiotulovähennyksestä luopumista, sillä se laskee tuensaajien mahdollisuutta ottaa vastaan osa-aikatöitä toimeentulonsa parantamiseksi. Ansiotulovähennyksestä luopuminen heikentää monen tuensaajan toimeentuloa ja voi pahentaa eri alojen työvoimapulaa. Osa-aikatyö ei ole aina työntekijän valinta, vaan osa esimerkiksi palvelualan työpaikoista on osa-aikaisia. Nuorelle aikuiselle on erityisen tärkeää ottaa vastaan työ, vaikka se olisikin osa-aikainen, jotta työelämäänsä pääsee kiinnittymään. Tätä mahdollisuutta ei pidä heikentää.

Myös STM:n yhteisvaikutusten arvioinnissa tunnistetaan, että asumistukeen kohdistuvat toimet voivat eräissä tapauksissa, mm. yhden huoltajan lapsiperheissä, heikentää työllistymisen kannustimia.

Suomessa on useita työvoimapulasta kärsiviä aloja, erityisesti sosiaali- ja terveysala. Työllisyyden tai palvelujen järjestämisen kannalta ei ole kannattavaa, että sosiaali- ja

terveysalan tai muiden työvoimapulasta kärsivien alojen ammattilaisten kannustimia vastaanottaa osa-aikatoita alennetaan.

Emme myöskään kannata esitettyä kuntaryhmituksen muutosta, sillä se voi syventää erityisesti hoito- ja palvelualojen työvoimakriisiä ja nostaa asunnottomuusriskiä Helsingissä.

Helsingin asumistuen korkeamman enimmäismäärän laskeminen muun pääkaupunkiseudun tasolle pienentää sekä helsinkiläisten tuensaajien mahdollisuuksia selvitä asuinmenoistaan sekä vastaanottaa erityisesti matalapalkka-alojen työtä Helsingissä. Asumistuen muut muutokset yhdistettynä enimmäisasumismenojen kuntaryhmituksen muutokseen tarkoittaa, että asumistuen leikkaukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti helsinkiläisiin tuensaajiin.

Asunnottomuus Suomessa keskittyy jo Helsinkiin ja muualle pääkaupunkiseudulle. Leikkauksien myötä monen helsinkiläisen tuen saajan vuokranmaksukyky voi ylittyä, jolloin he joutuvat luopumaan kodeistaan tai päätyvät jopa asunnottomiksi.

Muutoksien myötä Helsingin vetovoima voi myös vähentyä etenkin matalapalkka-aloilla ja mahdollisesti myös opiskelupaikkakuntana. Jos nuorilla ei ole varaa asua jo valmiiksi asuinkustannuksiltaan kalliissa Helsingissä, eivät he tule muuttamaan Helsinkiin opintojen tai töiden perässä. Naapurikuntien pienemmät asumiskustannukset houkuttelevat pienituloisia muuttamaan Helsingin sijaan muualle.

Hallituksen esityksen mukaiset leikkaukset yleiseen asumistukeen tulee lisäämään nuorten taloushuolia ja yleistä pahoinvointia. Nuorten hyvinvointi on erityisesti pandemian jälkeen heikentynyt merkittävästi. Jos nuorten hyvinvointia ei saada lisättyä, tulee nuorten pahoinvoinnin syventyminen näkymään tulevaisuudessa nuorten lisääntyneenä avun ja tukipalvelujen tarpeena ja lisäkuluina valtiolle.

Lisätietoja:

Katri Nokela
Toiminnanjohtaja
050 354 0360
katri.nokela@nal.fi

Hilma Sormunen
Vaikuttamisen asiantuntija
040 513 2612
hilma.sormunen@nal.fi

NAL